

西村 和雄

ぐうたら農法



รู้สึกขี้เกียจ
แต่ก็อยาก
ปลูกผัก



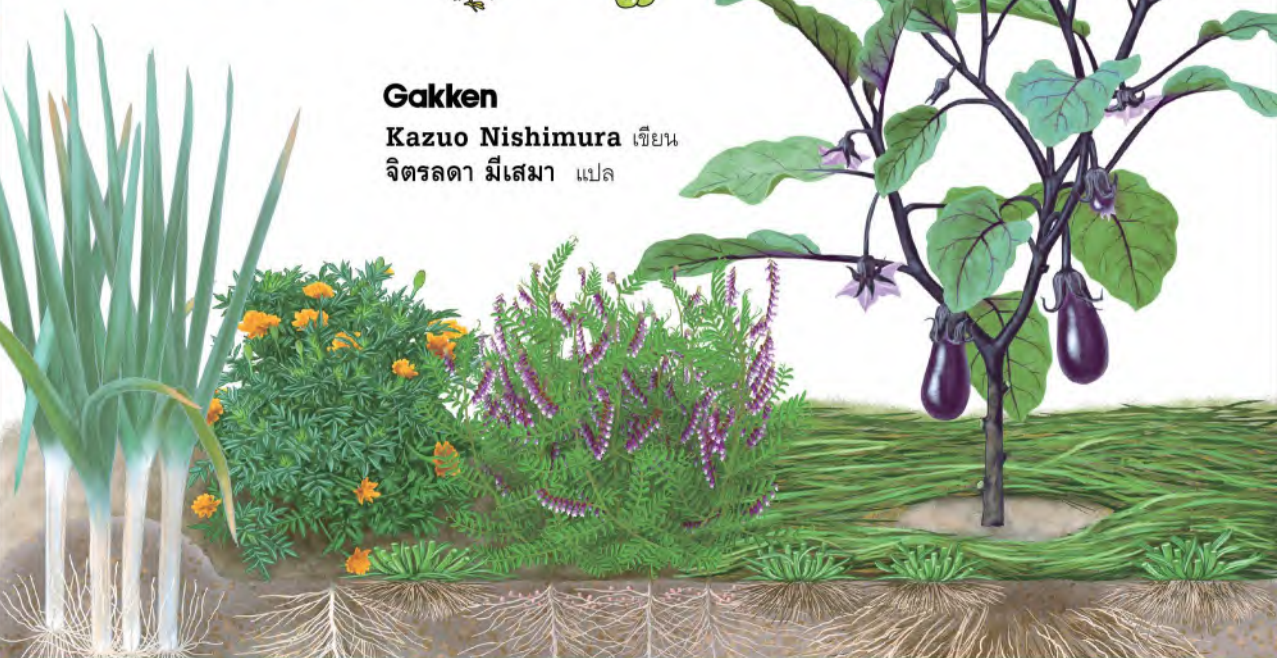
ปลูกผักง่ายๆ สไตล์คนขี้เกียจ



Gakken

Kazuo Nishimura เขียน

จิตรลดา มีเสมา แปล



ไม่ต้องถอนหญ้า ไม่ต้องพรวนดิน ไม่ต้องลงแรง
พืชผลก็งอกงามได้เมื่อเรารู้วิธีปลูกพืชไปพร้อมกับหญ้า

西村和雄
ぐうたら農法

ปลูกผักง่ายๆ
สไตลค์คนขี้เกียจ

Nishimura เรียบเรียง จิตรลดา มีเสมา แปล

Gakken

西村和雄 こうたら農法
ปลูกผักง่าย ๆ สไตล์คนขี้เกียจ

Kazuo Nishimura เขียน
จิตรลดา มีสงาม แปล
เชษฐภิกษา ชาติวิทยา บรรณาธิการต้นฉบับ
พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2562

ราคา 195 บาท

[Japanese Original Title]: 西村和雄 こうたら農法
Nishimura Kazuo Gutara Nouhou
© Kazuo Nishimura/Gakken
First published in Japan 2018 by Gakken Plus Co., Ltd., Tokyo
Thai translation rights arranged with Gakken Plus Co., Ltd.

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทย 2562: บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด
สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
นิชิมูระ, คาซุโอะ.
ปลูกผักง่าย ๆ สไตล์คนขี้เกียจ. -- กรุงเทพฯ: อินสพายร์, 2562.
152 หน้า.
1. การปลูกพืช. I. จิตรลดา มีสงาม, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.
631.5
ISBN 978-616-04-4647-6

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร คิม จงสถิตย์วัฒนา • กรรมการผู้จัดการ สมชัย ธารรุ่งโรจน์ • ผู้จัดการสำนักพิมพ์ สุชาติ งามวัฒนาจินดา • บรรณาธิการที่ปรึกษา เอื้อยจิตร
บุณนา • บรรณาธิการบริหาร สุวัจน์ ชัยปจชา • บรรณาธิการเล่ม ปานวาด มากนวล • พิสูจน์อักษร ตรีโรจน์ ไพบูลย์พงษ์ • ออกแบบปก สุภาวดี แพรขุนทด
• กราฟิก จิตติมา ศรีตันทิพย์ • หัวหน้าประสานงานการผลิต จรัสศรี พรหมเทพ • ประสานงานการผลิต พรทิพย์ ทองบุตร

เพลตที่ พี.พี.เพลท แอนด์ พริ้นท์ โทร. 0-2274-7988 พิมพ์ที่ พงษ์วรรณการพิมพ์ โทร. 0-2399-4525-31

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์อินสพายร์ ในเครือ บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด

จัดจำหน่ายโดย

 NANMEEBOOKS

บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด

เลขที่ 11 ซอยสุขุมวิท 31 (สวัสดี) ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทร. 0-2670-9800, 0-2662-3000 โทรสาร 0-2662-0919

e-mail: editorial@nanmeebooks.com • www.nanmeebooks.com • www.facebook.com/nanmeebooksfan

หนังสือเล่มนี้ใช้กระดาษปลอดสารพิษ ไม่ระคายเคืองผิวหนัง ช่วยถนอมสายตา
และใช้หมึกธรรมชาติจากน้ำมันถั่วเหลือง จึงปลอดภัยต่อมนุษย์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
หากหนังสือเล่มนี้ผลิตไม่ได้มาตรฐาน สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนเล่มใหม่ให้ โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น
โปรดส่งไปเปลี่ยนตามที่อยู่บริษัท หรือติดต่อ Nanmeebooks Call Center โทร. 0-2662-3000 กด 1

คำแนะนำนักพิมพ์

จะดีแค่ไหนหากมีวิธีปลูกพืชผักได้งอกงามโดยไม่พึ่งพาสารเคมี ใช้ปุ๋ยน้อย ทำได้เอง ไม่เปลืองแรง พืชไม่ค่อยเป็นโรค แมลงศัตรูพืชไม่มารบกวน ทั้งยังสนุกไปกับการดูแลสวน

คนทั่วไปอาจสงสัยว่าการปลูกพืชผักแบบชีเกียจโดยให้ปุ๋ยเล็กน้อยและไม่ใช้ยาฆ่าแมลง รวมถึงไม่ถอนวัชพืช พืชผักจะเติบโตดีจริงหรือไม่

คะซูโอะ นิชิมูระ ผู้เขียน บรรณาธิการ และผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ ได้เผยเคล็ดลับการปลูกพืชแบบชีเกียจว่า หัวใจสำคัญของการปลูกพืชแบบชีเกียจก็คือการยืมพลังกำลังของธรรมชาติมาใช้ หากปลูกพืชผักโดยใช้หญ้าให้เกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในสวนจะเพิ่มขึ้น ดินก็มีชีวิตชีวา แม้ให้ปุ๋ยเพียงเล็กน้อย พืชผักก็โตได้ดี

หนังสือ **ปลูกผักง่าย ๆ สไตล์คนชีเกียจ** ยังบอกวิธีการปลูกพืชแบบชีเกียจอย่างละเอียดสำหรับพืชผักถึง 42 ชนิด ซึ่งทำตามได้ไม่ยาก ไม่เปลืองเงิน แถมยังเป็นพืชผักรสชาติดีและไร้สารตกค้าง

หวังว่าผู้อ่านจะสนุกไปกับการปลูกและดูแลพืชด้วยวิธีแบบคนชีเกียจ ซึ่งแม้จะเป็นวิธีที่ฟังดูแปลกสักหน่อยและอาจต้องปรับให้เหมาะกับดินฟ้าอากาศบ้านเราสักนิด แต่ผลลัพธ์ที่ได้จะนำความภูมิใจและผักอร่อย ๆ มาให้ผู้ปลูกแน่นอน

ด้วยความปรารถนาดี
สำนักพิมพ์อินสปายร์

สารบัญ

บทนำ การปลูกพืชแบบขึ้นเองคืออะไร	6
--	---

บทที่

1

ใช้หญ้าปลูกผัก

ตอน 1 แปลงผักแบบขึ้นเอง ลดความเสียหายจากการปลูกพืชติดต่อกัน	12
ตอน 2 จุลินทรีย์และสิ่งมีชีวิตภายในดินขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของดิน	14
ตอน 3 ดินช่วยให้พืชผักเติบโต	18
ตอน 4 สร้างคันดินแค่ครั้งเดียวก็จริงหรือ	22
ตอน 5 ใช้หญ้าคลุมดินช่วยเพิ่มปุ๋ยในดิน	24
ตอน 6 วิธีใช้หญ้าอย่างชาญฉลาด	29
ตอน 7 ใช้หญ้าปลูกแซมเพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้ดิน	31
ตอน 8 ปรับปรุงดินปลูกได้ภายใน 1 ปี	33
ตอน 9 ผักที่อร่อยจะมีสีอ่อน	37
ตอน 10 ทำไมผักจึงโตได้ด้วยปุ๋ยเพียงเล็กน้อย	39

บทที่

2

วิธีเริ่มปลูกพืชแบบขึ้นเอง

ตอน 1 ปลูกผักให้เหมาะกับช่วงเวลา	44
ตอน 2 สร้างสิ่งแวดล้อมที่ผักเติบโตได้ดี	45
ตอน 3 หลักการสร้างคันดิน	46
ตอน 4 สร้างคันดิน	48
ตอน 5 วิธีให้ปุ๋ยหลักและปุ๋ยเสริม	50
ตอน 6 วิธีทำปุ๋ยโบกาฉิ	53
ตอน 7 หวานเมล็ด	57
ตอน 8 ลงกล้า	61
ตอน 9 การดูแลรักษาพืชหลังปลูก	63
ตอน 10 วิธีรับมือแมลงศัตรูพืช	69

3 วิธีปลูกพืชแบบปักกิ่งให้ได้ผักแสนอร่อย

01 มะเขือเทศ.....	74	22 แครอต.....	116
02 มะเขือม่วง.....	78	23 โกะโบ.....	118
03 พริกหวาน.....	82	24 โคมะสึนะ.....	119
04 แตงกวา.....	84	25 มิซึนะ.....	120
05 แตงโม.....	86	26 ผักกาดขาวปลี.....	122
06 ฟักทอง.....	88	27 กะหล่ำปลี.....	124
07 ซูกินี.....	90	28 บร็อกโคลี.....	126
08 กระเจียบเขียว.....	92	29 นะบะนะ.....	127
09 ข้าวโพด.....	94	30 ปวยเล้ง.....	128
10 ถั่วลันเตา.....	96	31 หอมหัวใหญ่.....	130
11 ถั่วแขก.....	97	32 ต้นหอม.....	132
12 ถั่วแระญี่ปุ่น.....	98	33 กระเทียม.....	134
13 ถั่วปากอ้า.....	100	34 ตั้งโอ๋.....	135
14 ถั่วลิสง.....	102	35 ผักกาดหอม.....	136
15 มันเทศ.....	104	36 สตรอว์เบอร์รี่.....	138
16 มันฝรั่ง.....	106	37 อาร์ติโชค.....	140
17 เผือก.....	108	38 รูบาร์บ.....	141
18 ขิง.....	110	39 ผักเสฉวน.....	142
19 ขิงญี่ปุ่น.....	111	40 ดอกเบญจมาศ.....	143
20 หัวไชเท้า.....	112	41 เปาะสะ.....	144
21 เทอร์นิป.....	114	42 โทงเทง.....	145

บทส่งท้าย สอนผักในบ้านหลังจากนี้.....	147
---------------------------------------	-----

บทนำ การปลูกพืชแบบชี้เกียจคืออะไร

เป็นวิธีทำการเกษตรที่ไม่ถอนวัชพืช ไม่พรวนดิน ปลอ่ยให้ธรรมชาติสร้างสมดุลเอง



การปลูกพืชแบบชี้เกียจคือ

การปลูกผักท่ามกลางวัชพืช

คนที่พื้นฐานเป็นคนชี้เกียจอย่างผมไม่ค่อยถอน
วัชพืชสักเท่าไร แต่คอยตัดเพื่อคุมความสูงบ้าง
ตามความเหมาะสมสำหรับไม่ให้พืชผักตาย
เพราะการปลูกพืชท่ามกลางวัชพืชเหล่านี้ก็มี
ข้อดีหลายประการ

ไม่เอาวัชพืชออก
ใช้วิธีตัดอย่างเดียว

ปล่อยวัชพืชไว้ เมื่อวัชพืชโตแทนที่จะเอาออกก็เพียงใช้เคียวเกี่ยวให้สั้น เท่านั้นก็ช่วยเรื่องการเจริญเติบโตของผักได้แล้ว เมื่อตัดวัชพืชแล้วให้นำมาคลุมดินบริเวณโคนพืชผัก วัชพืชเหล่านี้จะกลายเป็นอาหารให้ดิน และทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ขึ้นเองตามธรรมชาติ

สร้างคันดินครั้งหนึ่ง
ใช้ได้นาน

หลังเก็บเกี่ยวผักแล้ว ไม่ต้องกลบและสร้างคันดินใหม่ เพื่อรักษาโครงสร้างดินที่รากพืชหรือวัชพืชสร้างขึ้น คันดินที่สร้างขึ้นแต่ละครั้งใช้ได้ประมาณ 5 ปี แต่หากขุดหลุมเพื่อปลูกพืชให้ถอนวัชพืชออกแล้วพรวนดินบ้าง



ปลูกพืชหมุนเวียน

ใช้วิธีปลูกพืชแบบผสม (ดูหน้า 31) หรือพืชมากชนิดเท่าที่จะทำได้ เป็นหนึ่งในการปลูกพืชแบบ "ซีเกียจ" ช่วยให้สิ่งมีชีวิตในดินหรือวัชพืชที่ขึ้นเองตามธรรมชาติหลากหลายขึ้น ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ และช่วยให้แมลงศัตรูพืชไม่มารบกวน

ใส่ปุ๋ยโดยดูจากสภาพดิน

หากจำนวนและประเภทสารอินทรีย์เพิ่มขึ้นแล้ว แม้ไม่ใส่ปุ๋ยพืชก็เติบโตได้ดี หรือหากจะใส่ก็ใส่เพียงนิดเดียว ทำให้แมลงศัตรูพืชไม่มารบกวน ได้พืชผักรสชาติดีดั้งเดิมและเก็บรักษาได้นาน

วิธีการปลูกผักแบบใหม่ ไม่ต้องใช้ทั้งเงินและแรง ใช้เพียงหญ้า

วิธีปลูกแบบ “ชีเกียจ” ไม่พรอนดิน ไม่ถอนหญ้า ไม่ใช่แรง

ผมขอแนะนำสวนแบบ “ชีเกียจ” ของผมให้รู้จัก อย่างแรก สวนผมปลูกผักโดยไม่ถอนวัชพืช ไม่ค่อยพรอนดิน

แม้แต่ปุ๋ยก็ไม่ค่อยใส่ หรือถ้าใส่ ก็มักใส่เป็นกากพืชน้ำมันหรือเกลบปริมาณเล็กน้อยเท่านั้น

ท่านอาจคิดว่า “ชีเกียจขนาดนั้น ผักจะโตหรือ” ก็เป็นไปได้ แต่ผักโตครับ

นอกจากนี้ ไม่ได้หมายความว่าผมไม่ทำอะไรเลย

แม้ผมจะไม่ถอนวัชพืช แต่ก็ใช้เคียวตัดวัชพืชและนำมาปุ๋ยที่คั่นดินเพื่อควบคุมวัชพืช การปลูกพืชแบบชีเกียจนั้นต้องตัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ ห้ามละเลยเด็ดขาด

เพียงแค่ตัดวัชพืชมาปุ๋ยที่คั่นดินก็เพียงพอแล้ว นี่ถือเป็นข้อดีของการปลูกพืชแบบชีเกียจ ไม่ต้องคอยถอนวัชพืชในฤดูร้อน พืชไม่ค่อยเป็นโรค แมลงศัตรูพืชก็ไม่มารังควาน ไม่ต้องพยายามมากก็ปลูกผักโดยไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลงได้ การเกษตรแบบนี้ต่อให้เราแก่ตัวลง เร็วแรงไม่เหมือนเดิม ก็ยังสนุกกับการปลูกผักสวนครัวได้

หากใช้หญ้าเป็น ดินจะอุดมสมบูรณ์

วิธีการปลูกพืชแบบ “ชีเกียจ” ของผมนั้นเป็นวิธีการปลูกพืชโดยใช้หญ้าวิธีหนึ่ง หากใช้หญ้าเป็นดินจะอุดมสมบูรณ์ขึ้นตามลำดับ

ดังที่จะอธิบายในบทที่ 1 วัชพืชที่โดนตัดกลายเป็นอาหารให้กับรากหญ้าหรือรากพืชผักในดิน และยังช่วยเพิ่มสารอินทรีย์ในดินได้ด้วย สารอินทรีย์ในดินเหล่านี้ช่วยทำให้เกิดการพรอนดินตามธรรมชาติ ทั้งยังช่วยระบายน้ำ อุ่นน้ำ และทำให้โครงสร้างดินจับตัวกัน

ในดินที่อุดมสมบูรณ์ หากมีปริมาณสารอินทรีย์ที่เป็นแหล่งกักเก็บพลังงานจากธรรมชาติ (ชีวมวล) 1 หน่วย จะมีสิ่งมีชีวิตในดิน (เช่น ไส้เดือน) กว่า 10 เท่า และมีอินทรีย์วัตถุ (เช่น เชื้อราและแบคทีเรีย) กว่า 100 เท่า กล่าวกันว่าในดินที่อุดมสมบูรณ์ 1 กรัมมีอินทรีย์วัตถุอยู่หลายร้อยล้านชีวิตทีเดียว



เกี่ยววัชพืชแล้วปุ๋ยที่คั่นดิน

การปลูกพืชแบบชีเกียจใช้วิธีการตัดควบคุมความสูงของวัชพืชเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเจริญเติบโตของพืชผัก โดยเฉพาะเมื่อพืชผักยังเล็กต้องตัดวัชพืชโดยรอบสม่ำเสมอ และนำวัชพืชที่ตัดออกเหล่านั้นกองสุมไว้บนคันดิน

พืชผักที่ปลูกในสวนแบบนี้จะค่อยๆ เติบโตด้วยการใช้รากดูดซึมธาตุอาหารที่สิ่งมีชีวิตในดินปล่อยออกมาอย่างช้าๆ จึงไม่จำเป็นต้องให้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยหมักเพิ่ม

ก่อนหน้านี้ สวนที่ผมเช่ามานั้นเป็นดินเหนียว เมื่อฝนตกดินมักและ หรือฝนแล้งดินก็แตกแหว่ง แต่เมื่อใช้วิธีปลูกพืชแบบซีเกียจอย่างต่อเนื่อง ดินก็จับตัวเป็นก้อน และทำให้พืชผักในสวนนี้เติบโตได้แข็งแรง (แน่นอนว่าซีพีซีก็แข็งแรงเช่นกัน)

ไม่ก่อให้เกิดอาการของโรค

การไม่เกิดโรคก็เป็นอีกเรื่องที่น่าสนใจของการปลูกพืชแบบซีเกียจ

จำนวนสิ่งมีชีวิตในดินที่มากขึ้นช่วยยับยั้งแบคทีเรียที่ก่อให้เกิดโรคพืชซึ่งส่งผลเสียต่อพืชผักได้ แม้แบคทีเรียเหล่านั้นจะไม่หายไป แต่จำนวนก็น้อยลงจนไม่ก่อให้เกิดอาการของโรค

หลายคนที่ปลูกผักสวนครัวที่บ้านมักให้ปุ๋ยมากเกินไปเพราะคิดว่ายิ่งให้ปุ๋ยยิ่งได้ผลผลิตดี แต่กลับเป็นไปทำลายสมดุลสิ่งมีชีวิตภายในดินจนแบคทีเรียอันเป็นต้นเหตุของโรคพืชแพร่พันธุ์ ไม่เกิดผลดีเลย แม้แต่ประการเดียว

ขอถือโอกาสนี้กล่าวถึงการจ่ายเงินแพงๆ ซื้อสารปรับปรุงดินที่มีแบคทีเรียมาใช้ว่าถือเป็นเรื่องเปล่าประโยชน์ แต่หากปลูกพืชแบบซีเกียจในสวนด้วยการใช้หญ้าให้เกิดประโยชน์ จะไม่ทำให้เกิดความเสียหายจากการปลูกพืชติดต่อกัน

ใช้ว่าไม่พรวนดินเลย

ถึงจะกล่าวว่าปลูกพืชแบบซีเกียจไม่ต้องพรวนดิน แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่ต้องพรวนดินเลย ควรถอนหญ้าแล้วพรวนดินก่อนหว่านเมล็ดหรือลงกล้า เมื่อเก็บเกี่ยวผักกินหัวแล้วจึงพลิกหน้าดิน หรือเมื่อคันดินพังกั้ปรับปรุง หัวใจสำคัญคือการไม่พรวนดิน หรือเพียงแค่ "พรวนดินเฉพาะที่"

เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยวพืชผักก็ตัดเอาเฉพาะผลผลิต ปล่อยโคนต้นและรากไว้ในดิน (ดูภาพประกอบในหน้า 23) จะเห็นว่าในดินมีรากพืชผักอยู่ ซึ่งช่วยเสริมการทำงานของสิ่งมีชีวิตในดินได้

แมลงศัตรูพืชไม่กล้ำกราย ผักโตอย่างสวยงาม

การปลูกพืชแบบซีเกียจต้องไม่ให้ปุ๋ยมากเกินไปจนความจำเป็นช่วยให้พืชผักเติบโตอย่างแข็งแรง แมลงศัตรูพืชไม่มารบกวน พืชผักที่ได้จะมีใบสีอ่อนซึ่งเป็นสีดั้งเดิมของผักแตกต่างกันไปตามแต่ละชนิด เช่น หากเป็นผักกาดจากป่าอาจมีสีเขียวสด



พรวนดินเฉพาะที่

เมื่อสร้างคันดิน 1 ครั้งให้ใช้ต่อเนื่องไปสักระยะ สิ่งสำคัญคือการใช้โครงสร้างดินที่สิ่งมีชีวิตภายในดินและรากพืชสร้างไว้ หรือเมื่อลงกล้าก็พรวนดินเฉพาะบริเวณที่จะปลูก โดยพยายามพรวนดินน้อยที่สุด

หากมีสิ่งมีชีวิตในดินมาก

แมลงศัตรูพืชจะสร้างความเสียหายได้น้อยลง

สวนที่รดด้วยวัชพืชเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยชั้นดีของสิ่งมีชีวิต

ถ้าดูภาพสวนในหน้า 13 ทุกท่านคงรู้สึกประหลาดใจ มันดูเหมือนพวงหรีดเลยใช่ไหม นั่นเพราะปล่อยให้วัชพืชขึ้นตามใจชอบ แต่เราคอยเกี่ยวและนำมาปุ๋ยพื้นอย่างสม่ำเสมอ

ที่ผ่านมาพบว่าสวนที่ปลูกพืชแบบขี้เกียจอย่างต่อเนื่องนั้นมีวัชพืชขึ้นอยู่มากกว่า 50 ชนิดเลยทีเดียว

วัชพืชหลากหลายชนิดเช่นนี้ช่วยให้สิ่งมีชีวิตและจุลินทรีย์ในดินมีความหลากหลายมากขึ้น เป็นหนึ่งในสาเหตุที่สวนเช่นนี้ไม่ก่อให้เกิดผลเสียจากการปลูกพืชติดต่อกัน

ลองมองไปบริเวณผิวดินกันบ้าง สวนที่มีวัชพืชขึ้นรกรกเช่นนี้มีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่มากมาย แน่ใจว่าไม่มีแมลงที่กัดกินสร้างความเสียหายแก่พืชผักด้วย แต่ก็มีศัตรูตามธรรมชาติ (ด้กแตนดำข้าว แมงมุม ตัวเต่า กบต้นไม้ และอื่นๆ) ที่คอยช่วยจับกินอาศัยอยู่มาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้สวนที่ใช้วิธีปลูกพืชแบบขี้เกียจของผมแทบไม่มีแมลงศัตรูพืชมาทำลายกราย แม้ใบของพืชผักอาจโดนกัดแทะบ้าง แต่แมลงศัตรูพืชเหล่านั้นก็จะหายไปอย่างรวดเร็ว

ในบทที่ 1 จะกล่าวถึงแนวคิดและพื้นฐานของการปลูกพืชแบบขี้เกียจ บทที่ 2 กล่าวถึงการเริ่มลงมือทำ บทที่ 3 อธิบายวิธีการปลูกพืชแบบขี้เกียจ โดยมีคำแนะนำสภาพของสวนที่ปลูกพืชแบบขี้เกียจ ดังนี้

แผนภาพการปลูกพืชแบบขี้เกียจ

ไม่ถอนหญ้า แต่ตัดแล้วใช้ประโยชน์



สิ่งมีชีวิตใต้ดินและบนดินเพิ่มจำนวน



ดินอุดมสมบูรณ์ขึ้นตามธรรมชาติ



ใช้ปุ๋ยน้อยในการปลูกพืชผัก



สิ่งสำคัญ แมลงพาหะนำโรคถูกยับยั้ง
โดยธรรมชาติ



ศัตรูตามธรรมชาติที่อาศัยอยู่ในสวน ① แมงมุมหลายชนิด ในสวน ② ตัวเต่าจับเพลี้ยกิน ③ ด้กแตนดำข้าวเป็นผู้พิทักษ์รักษาสวน คอยกินด้กแตนและผีเสื้อจำนวนมาก ④ กบต้นไม้ก็ช่วยกินแมลงจำนวนมากเช่นกัน

บทที่

1

ใช้หน้าปลูกฉก

ตอน 1 แปลงผักแบบชีเกียจ

ลดความเสียหายจากการปลูกพืชติดต่อกัน

แปลงผักนี้อย่างกับทุ่งหญ้ารกเรื่อย...

ในบทที่ 1 แนะนำถึงพื้นฐานการปลูกพืชแบบชีเกียจ แต่ก่อนอื่นจะกล่าวถึงแปลงผักแบบชีเกียจสักเล็กน้อย

ไม่ถอนหญ้าแต่ใช้วิธีตัดแล้วนำมาปูพื้น ใช้คันดินซ้ำๆ ไม่พรวนดินใหม่ ให้อยู่เพียงเล็กน้อย เหล่านี้คือลักษณะเด่นของวิธีปลูกพืชแบบชีเกียจ เพราะฉะนั้น ลองดูภาพแล้วน่าจะเข้าใจได้ว่าทำไมเหมือนทุ่งหญ้ารกร้าง

ความน่าสนใจของการปลูกพืชวิธีนี้คือ ในสวนพืชผักแบบชีเกียจนั้นไม่เคยเกิดความเสียหายจากการปลูกพืชติดต่อกันเลยแม้แต่ครั้งเดียว

พืชผักบางชนิดเมื่อปลูกติดต่อกันอาจจะเกิดความเสียหายได้ง่าย เช่น ถั่วลิสงเตา ถั่วปากอ้า หากปลูกติดต่อกันเกิน 4-5 ปี หรือพืชวงศ์มะเขือ วงศ์แตง หากปลูกติดต่อกันเกิน 2-3 ปีโดยไม่เว้นระยะจะเกิดความเสียหายได้

ทว่าในแปลงผักแบบชีเกียจนี้ปลูกทั้งถั่วลิสงเตาและมะเขือเทศติดต่อกันในพื้นที่เดิมทุกปี แต่พืชผักเติบโตได้ดีโดยไม่มีปัญหาใดๆ ทั้งสิ้น

เป็นเพราะว่าปลูกในสวนที่มีสภาพเป็นทุ่งหญ้านั่นเอง ทุ่งหญ้าตามธรรมชาติไม่ก่อให้เกิดความเสียหายจากการปลูกพืชซ้ำๆ ในพื้นที่เดิม การปลูกพืชผักแบบชีเกียจใช้ประโยชน์จากวัชพืชอย่างชาญฉลาดและใช้โครงสร้างเดียวกับทุ่งหญ้าตามธรรมชาติ ทำให้สวนเกิดสภาพคล้ายทุ่งหญ้าตามธรรมชาติซึ่งมีพืชพรรณนานาชนิด ผมคิดว่านี่เป็นสาเหตุที่ทำให้แปลงผักไม่ได้รับความเสียหายจากการปลูกพืชติดต่อกัน

ความเสียหายจากการปลูกพืชติดต่อกันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากมนุษย์พรวนดินและใส่ปุ๋ย หรือทำให้ชีวชาติ (พืชและสัตว์ซึ่งอยู่ในที่เฉพาะหนึ่งๆ) คลายความซับซ้อนลงจนทำลายสมดุลสิ่งมีชีวิตในดินนั่นเอง



ผักทองที่เติบโตท่ามกลางวัชพืชจะพันเลาไปกับวัชพืชขณะยืดยาวออก หากปลูกด้วยวิธีแบบชีเกียจจะปลูกติดต่อกันได้



กระเทียมเป็นหนึ่งในพืชที่ไม่ค่อยเกิดความเสียหายจากการปลูกพืชติดต่อกัน เมื่อกระเทียมโตจะทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ด้วย จึงเป็นผักที่ควรปลูกไว้หลาย ๆ ที่

ปลูกมะเขือเทศติดต่อกันในส่วนที่ปล่อยให้วัชพืชขึ้นตามใจชอบ ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนและชนิดของสิ่งมีชีวิตในดินมากและหลากหลาย ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มาก จึงช่วยระงับโรคในดินได้



ตอน 2 จุลินทรีย์และสิ่งมีชีวิตภายในดินขึ้นอยู่กับ แหล่งที่มาของดิน ดินเต็มไปด้วยสิ่งมีชีวิต

สิ่งมีชีวิตภายในดินช่วยให้พืชผักเติบโต

สารอินทรีย์ในดินที่พืชผักเติบโตนั้นมีทั้งเชื้อจุลินทรีย์ เช่น แบคทีเรียหรือเชื้อรา เห็บ ไส้เดือน หรือแม้แต่สิ่งมีชีวิตในดินขนาดใหญ่ เช่น หนูนา ตัวตุ่น หรือกล่าวโดยรวมว่าสิ่งมีชีวิตในดินหลากหลายชนิดต่างช่วยทำงานอยู่โดยใช้สารอินทรีย์ในดิน (รากพืชผัก สิ่งมีชีวิตในดินที่ตายแล้ว หรือปุ๋ยที่ใส่เพิ่มเข้ามา) เป็นอาหารและหมุนเวียนพลังงานเป็นโซ่อาหารโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดอายุขัย

หลายท่านอาจคิดว่าพืชผักเติบโตได้โดยอาศัยปุ๋ยที่เราใส่ แต่ผมไม่คิดเช่นนั้น

จริงอยู่ หากให้กากพืชน้ำมันหรือรำข้าว พืชจะโตดี แต่สารอินทรีย์เหล่านั้นไม่ได้ส่งผลต่อพืชผักโดยตรง หากแต่สิ่งมีชีวิตในดินช่วยย่อยสลาย จึงทำให้ธาตุอาหารเหล่านั้นส่งผลต่อพืชผัก คือพืชผักเจริญเติบโตได้ด้วยสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในดิน กล่าวได้ว่ากากพืชน้ำมันและรำข้าวไม่ใช่อาหารของพืชผัก แต่เป็นอาหารของดินนั่นเอง

ดังนั้น จุดสำคัญที่ต้องใส่ใจคือ สารอินทรีย์อันเป็นอาหารที่ช่วยเพิ่มจำนวนสิ่งมีชีวิตในดินนั้นทำงานได้อย่างราบรื่นหรือไม่

สารอินทรีย์และสิ่งมีชีวิตในดินเป็นพื้นฐานของผลผลิตดินในการปลูกพืชแบบเกษตรอินทรีย์

เรามักได้ยินคำว่า "ผลผลิตดิน" ซึ่งหมายถึงความสามารถของดินในการเพาะปลูกผลผลิต แล้วแหล่งกำเนิดของผลผลิตดินคืออะไร



ไส้เดือนกินสารอินทรีย์ในดิน จากนั้นปล่อยมูลกลม ๆ ออกมา ไส้เดือนเปรียบเสมือนเครื่องพรวนดินตามธรรมชาติ ทำให้ดินจับตัวเป็นก้อน อีกทั้งในลำไส้ยังมีจุลินทรีย์ช่วยตรึงไนโตรเจนในอากาศจำนวนมาก